

ՍՈՒԼԲԱ ԱՐՍՍ

Պէ յօղունտա ինկիւնից Սերայը
արդասերտա Գամէր խաթուն մա,
հալէսինտէ Գըլըն սօզաղընէ
160 զըրա արաւ ռաթըլը օյտու-
ղունտան, լժալիպ օլանդարըն մաթ,
պաամըղա միւրաճատթ իլլէմէէրէ
իլան օլունուր :

ՅՈՐԱՆԱԼ
6

Պետպախիթ Օն ալիքնեք լուի-
նին կհանձնեմ, զորանստա պու-
գու պուլուն պեօյիւք ինթիլալըն,
խարհի բօլիթիքա ին չօգլուգ
միւնասեպաթը պուլունմարդըն
տան, պէեանտն սարքը նազար
խտէրէք, անանն տօղմուչ օլան
իւք զորանսա ճիւմսուրիլէթինէ,
վէ իւերուտէ իւրօրա խարիթաւը
նը պիւսպիւթիւն թէպտիլ խտէն,
վէ մուսղալամ տէպիլէթիլի ատէ-
թա պիր նէվի թէպտիլէթի թաճ-
թընա արան, Պիրինճի Նաբօլէօն
Պօնաբարթա կէշէլիւ:

Նաբօլէօն Պօնաբարթ, 1769օտ.
Նէսի օգոստոսուն 15ինտէ, Գօր.
պիգա ճէգլիւթիլին Արաշիւ օլէճ-
թինտէ տօղմուչ օլուպ, Դարլը Պօ-
նաբարթ նամարտա պիր ալթաթա-
թըն իւրինի օղու իտի:

Բէտէրի, ինթիլա օրտուլարն.
տա, զորանսղարա դարըն էքթիլ-
նէ մուհարէպէլէրտէ պուլունմուչ
իտի:

Քիւնիւք Նաբօլէօն հէնուգ օն
եաշընտա պուլունմուչ օլտուղու
հալտէ, Պիրին չէհրինտէքի հար-
պիլն մէթէթէպտէ կիրտի, վէ պէշ
սէնէ մէքիւր մէթէթէպտէ դալըպ,
քէնտի մէթէթէպտէ արդատաղարը
իւէ էլլէնտիլ լազըլթարտա պիւն
տալիմա ասքէրիճէ օնուլարա մէ-
րադ խտէր, վէ ալէլ խուսուս գըլ
կիւնէթիլինտէ, քէնտի ընթիւթէթի-
նի իւր գըմա թադսիմ իտէրէք,
գըտտան եաթըլմը գալէպար,
իտիլէթիւք պիր ասաթիւր, քիւն-
իւր մուհարէպէ թալիլէթի խտէր իտի:
Պօ գալտտան հաթըլմը կիւն-
իլէթի, պիւթիլին իւրօրալը, պիր
կիւն թէպիլինտէն սարսաճադ ի-
տիլէր:

Մէքիւր մէթէթէպտէ իզարը իլ-
լէմիլ օլտուղու թէգատտիւմ աս-
նէսինտէ, օն պէշ եաշընտա ի-
քէն, Բարիդտէր մէթէթէպի աս-
քէրիլէն նազըլ օլունտու:

Օն եէտի եաշընտա տալիլ թօր-
նու միւլաղիմի սանիսի օլուն:

Ինկիլիլէր, պու հէնկեամտէ,
Ֆրանսանըն թուլօն թէրսանէսի-
նի զապիթ ինթիլ օլտուղարըն
տան, Նաբօլէօն Պօնաբարթըն,
Ֆէննը հարպ մէթաթիլի, պու
մահէլտէ մէյաանա չըգաճադ իտի:
Պու միւլաղիմի սանի, քէնտի
թորալընը, էօլէ պիր մէհարէթ-
լէ ինթիլալ իլլէմիլէ պաշարտա քի-
աղ վազըլտան ինկիլիլէր չէհրի
թէթը ինթիլէ մէհարուր օլտուլար:
Քէնտի չէհաթաթը չախսիսի տա-
լի, պու միւնասեպէթլէ մէյաա-
նա չըգըպ, Ֆէննը հարպ նամիլն
պիր ընթիւթէ ասաճա իլալէ օլուն,
մուչ իտի:

Ենթիլ քի, պիր կիւն, թուլօն
չէհրինի տէօլմէթտէ օլան թապի-
ալարըն պիրիւնտէ, պաշ գօման
տան սեպաթտա տուրմուչ, վէ Նա-
բօլէօն տալիլ, պիր հարպ խարի-
թաթ մը եօգաա պիր ըաթթթթթ
մը գալէմէ արաթտա իքէն, նա-
կէհան իւրիւնիլն օրթա եէրինէ
պիր կիւլէ տիւնէթէք, եէրտէքի
թորաթթարը վէ գուլարը տէօլթ
թարաթա սաշար, վէ պու գուլ-
լարտան պիր աղը տալիլ, Նաբօ-
լէօնու եաթըլթը քեաղտը իլալէ-
րինէ տէօլթիլտի:

Նաբօլէօն ասլա պիր գօրգու
էսէրի կէսթիլէթէթէթէն պաշ-
դա, հաթթա պիրադ ընկիլ լաթ-
մը օլան գօմանտան տալիլ տէօ-
նէրէք, «պու ինկիլիլէր նէ՛ նէ՛
շաթթիլի ատէմիլ տիլէր, միւ-
րէթթթթի գուրուլթաթ ինկիլտաղ-
ալըլմ քեաղտը իլալէրինէ գուլ-
տէօլթթթթթ» տէտի, վէ պատէ-
հու աեաղա գալթարադ, վէ ին-
կիլիլէրին տիլէլի թարաթիւն
տէօլթէք, չաթաթըն չըգարտը
վէ «ինասիլէթիլիլ թէնէթթիլ
իտէրիւմ» տէլէրէք, ինկիլիլէրէ
թէմալու ինթիլ:

Գօմանտէ, Նաբօլէօնու պու
ֆիւթուրուղուղուղան միւթէհալ-
իւր գալարադ, հարպիլն նէգա-

րէթինէ իրալ իլլէտիլի ըաթթթթթ-
տա, մախուսէն պու վազալը զիլըր
իտէրէք, պու միւլաղիմի սանի-
նին պիր կիւն պէօյիւք պիր ատէմ
օլաճաղը ինթիլաթտընտա պուլուն-
տաթընը տալիլ պէեան իլլէտի:

Ֆաթաթ թուլօն մուհաթէրէսի
պիլթիթիթէն սօնրա, պիր արա
պիւսպիւթիլին Նաբօլէօնու վար-
լըլը պիլէ ունուտուլմագտա իտի:
Վազալ միւհէնտիս մագաթըն-
տա, Ֆրանսանըն ինթիլա օրտու-
սունա տալիլ օլտու իտէ տէ, պիր
արա մահպէսէ իլգա օլունտու,
վէ պատէհու մահպալիլթիլտէն
գուրթուլարադ, պիւսպիւթիլին
պօշտա գալար:

Կէշինէճէ հիշ պիր շէլի պու-
լունմարդընտան, վէ պօշտա
գալարընտան մէլուս օլարադ,
հաթթա պիր արա քէնտիլին Սէն
ըրմաղընա աթըպ, թէնէթի նէթի
իլլէմէնէ տալիլ թէնէթիլալէ իլլէտի:

Ֆրանսաա, ինթիլա վէ պու-
նուն էսէրի օլան տալիլի մուհա-
րէպէլէր էքթիլ օլալըպ, 1793
սէնէօլնտէ տալիլ պիր սէպէպէլ,
Բարիլ էհալիլինին պիր գըսմը,
իտարիլ ճիւմսուրիլէթի գաթը
սեաղա գալարընտա, 30,000
նէթէր Նար Նախիւնալ ասքէրի
տալիլ ասիլէր թարաթիւն կէշտի-
լէր, վէ Նիլալմիսիլ տէօրտիւն.
ճիւ տէթա օլարադ թէպտիլ ինթ-
մէք իլլըր սիլաճա տալիլտաթիլար
իտարիլ հիւրիմէթ պալընտա
պուլունալարա ստաթէ, անճադ
6000 նէթէր Նիլալ ասաթիլի պու-
լունմագտա իտի, ֆաթաթ պու-
ղատար ճիւլի պիր ասաթիլ, քիւն-
իլլէթիլ գուլլէթէ նէ՛ սուրէթլէ
գաթըլ գօպալիլէճէք իտի:

Բարիլին մուհաթաթաթան մէ-
մուր օլան պու 6000 Նիլալ ասա-
թիլինին պաշընտա պուլունան
Պարա, թուլօն թօրնու միւլա-
ղիմինտէն պաշա, պու արպէ
ասալ գաթըլ գօպաթադ պիրիլին
պուլունաթը իմիլ կէնէ Նաբօլէօ-
նու քէնտի իմաաթըն չաղըրտ:

Պու կէնէ թօրնու, Բարիլ սօ-
գալարընը ասի խալտան թէ-
միլլէթին եօլունիլ Բէք տէն
պիլիլթօրտու:

Թա աղընա գաթար սալըլմ
կիւլլէթիլ իլէ տօլտուրուլմուչ օ-
լան թօրալը իլէ թիլիլթիլ սէ-
րալըն չըգարան եօլարըն քէաթի-
ֆէսիլի տալիլ թուլմու, վէ ա-
սըլար խընճաթըն պու սօգաթ-
լարա տօլտուլարընտա տէնէթի-
լի պիր աթէլ տիր պաշարալ չօթ
սիւրմէթտէն սօգաթարտա էօլիւ-
լէրտէն պաշադ քիմէ գալարտը,
վէ ասըլարըն գաթը պիւսպիլթիլին
սուտու:

Կարտ նախիւնալ ասաթիլի, զա-
լիլ պիր մուգալմէթտէն սօնրա
կէրի չէթիլտի վէ ասըլար հէր
թարաթտան ֆիլըր խտէրէք, Նի-
լալմիսի գաթիլին իլգա օլուն-
տու:

Պու խտանըն պաթըլտըլ կիւն
Նաբօլէօն Պօնաբարթընտալի վու-
գու պուլաճադ աղալմէթի պիւնա-
սընն թէմէլի, գաթիլին վաղ օ-
լունտու:

Քէնտի թօրն իլէ քէնպիլ նամ
ինթիլ օլան սաթըլ միւլաղիլի
սանի Նաբօլէօն, եէրիլմի պէշ
եաշընտա օլտուղու հալտէ, Ժէ-
նէրալըլ գալիլինէ եէրաթէլտի,
վէ ֆէրտաթը սէնէսի, ինթիլա-
տա պուլունան Ֆրանսալ օրտու-
սունա գօմանտան նապ օլուն,
տու:

Նաբօլէօն աղ վազըլմ գաթիլն
տա Նիսէ վաթըլ օլուպ, քէնտի ի-
տարէսիլն հէվալէ օլունան օր-
տուլուն պաշընա կէշտի:
Էլլըրաթըն էն կիւլէլ միւլալիլթի
օլան ինթիլալան պէօյիլ գաթիլ,
Ալթիլթիլալարըն եէտը գալարըն-
տա պուլունմագտա իտի:

Նաբօլէօն, Ալթիլթիլ օրտու-
սունու, պու մէմալթտէն տիլա-
լը չըգարմաեա կէտտէրիլտի:

Ֆրանսալ ասաթիլինին մըգա-
լը, անճադ օթուղ չըգը պիւն
նէթէրտէն իպարէթ լէ մէմալ

ասլա սիւլալիլթիլ պուլունմագ-
տա օլտուղու հալտէ, պուլունալըն
գաթըլարտա պուլունան Ալթիլ-
թիլալ վէ Սարթիլեա օրտուսու ի-
սէ, 100,000 նէթէր միւնթալալմ
ասքէրէ մալիլ պուլունմագտա
իտի:

Կէնէ Նաբօլէօն թէք չաթը,
պու աղիմ ֆարաթըն եէրինի օլ-
տուրմաեա քիթալէթ ինթիլ:

ԱՅ կիւն զարթընտա, Նաբօլէօն
ալթը պէօյիլէ մահարէպէլէր գա-
ղանարադ, օ միւնթալալմ Ալթիլ-
թիլա օրտուսունու, իւրիլթարըն
էնթիլնէ տիւնէն սաման կիպի հա-
վալա սալուրտու, վէ իւրօրա վէ
պիւթիլին տիւնեա, պու աղիմ
մուլաթիլադընթ իլալէրինէ հալ-
րէթտէ գալար:

Մօնթէնթթթ, Միլիսիմ, Մօն-
տօլի մուհարէպէլէր, տէնէթիլ
պիր թօր աթէլի գաթըլարտա
լաթի քօթթիլալիլին մէշհուր կիւ-
լիտի, վէրօնա, Ֆէրրարա վէ Պօ-
լունանըն գալար, վէ Մանթուա
մուհարէթի, վէ Գաթիլիլտիւն,
Գալարիլ, Արգօլի, իլիլիլ վէ
Մանթուա ֆիւթուլաթը, Ա-
լթիլթիլալարը թա թիլթի օրման-
լարնա գաթար կէրի սիւրտիլ,
վէ Նաբօլէօն թէքթիլ ինթիլալա
սալիլ օլտու:

Տէրթ հաթթա սօնրա ասքէ-
րին սէվիլիլիլտի օլան Քիւնիւք
Գօրիլթալը (քի սօնրաթանՊէթիլի-
լիլալարըն թէմալիլ օլունաճադ
իտի) Ալթիլթիլալարը տաղտան
տաղա գալարաթ, քէնտի ֆա-
թիլ օրտուսու իլէ վիլէնա չէհ-
չէհրինէ անճադ 130 միլ գալա-
նա գաթար իլլէր վարտ:

Ֆաթաթ պուլունուլա ինթիլալ-
լար գուլտան գուրթուլմուչ օլ-
մալըպ, անճադ ճէպալարալը
թէպիլ օլուն յօլտու:

Քիլիլիլէր վէ խաթթալանէլէր
սօլուտուլար, վէ պուլարըն ի-
լինտէ էլէ կէլիլ հէր նէ վար իսէ
թօրալըպ Ֆրանսալա կէտտէրիլ-
տիլէր:

Սէրալար վէ գուլիլպէլէր վէրան
իտիլիլէր, ասքէրէ հէր իսթէ-
միլլէթին ինթիլ ինթիլէ մէգալի-
էթթ վէրիլտի, վէ սանաթա տալիլ
օլան ինթիլանըն մէշհուր վէ գի-
լըլմէթ էսէրիլէ, Բարիլ թէգ-
էն ինթիլէ կէտտէրիլտիլտի:

Իլէ ըրմաղը իլալիլտի, մու-
հարէպէ տէվալմ իտիլ, պիր գալ-
տէթա տալա, թարաթիլտէն չա-
լըլարալ իտէ տէ, պէօյիլ պիր
նէթիլէ հաթըլ օլալտը:

Ալթիլթիլալ, պէօյիլէ գօրգու ի-
լինտէ պուլունմուչ օլտուղու հալ-
տէ, Հօլանտա պիւսպիլթիլին Ֆը-
րանսալա կէշտի, վէ Սպալիլա
տալիլ, քէնտի օրտու վէ տօնան.
մաթըլ, Ֆրանսա օրտուսու վէ
տօնանմալ իլէ պիրլէպիլտիլին-
տէ, ինկիլիլթընա տէվիլթի, է-
հալիլինին սուլհ արգուլալարընը
տիլլէմէթէրէք, հարէթթէ մէհ-
պուր օլտու:

124 զըլմ ինկիլիլ հարպ սէ-
ֆինէլիլ, վէ 184 զըլմ սալիլ ու-
ֆադ կիւլիլէր, տէնիլէ չըգըպ,
էթթէ պէլի տաղըլալար:

Ինկիլիլթըն իլը ֆիւթուլաթիլ
Սպալիլա տօնանմալարա գաթը
օլտու:
Մէշհուր Նէլսընը նամը, պու
մուհարէպէտէ ինթիլալ պուլուն-
ալը:

Իլլինին ֆիւթուլաթիլ Հօլանտա
տօնանմալ իլալէրինէ ինթա իտի-
լիլ, ինկիլիլթըն պու մուհարէ-
պէտէ, Հօլանտալարըն տէնիլթէ
գուլլէթիլին էպէտի սուրէթթէ
մահիլ ինթիլէր:

Տիլլէր թարաթտան Նաբօլէօն
Պօնաբարթ թէքթարէն Ալթիլթիլա-
լարըն տիլլէթտէն տէլիլէ գաթը-
մալա մուլաթիլադ օլուպ, վիլէն.
նալա կիլիլթիլն չօթ պիր չէլ
գալարմըլ օլտուղու հալտէ, տիւ-
լար տէնիլթ օլան Ալթիլթիլա, ի-
նթիլա իլալէրինտէ օլան քէաթի-
ֆիլի հուրթիլալարըն Ֆրանսաա
թէթէր իտէրէք, սուլա մէթպուր
օլտու, վէ պու սուրէթթէ եաթա-
պըն քիւլիլէ Գօրիլթալընէ է-
լինտէն գուրթարտը:

ՄԱՐԻՆԵՍ ԲԱՐԵԳՈՐԵԱՆ
ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Գահթէպէկիւն միլլ Մէրէք
Խանէ Գալիլիլթը Անէնաղալիլի վէ
մահէթէլ ինթիլաթ աղաթիլտան սա-
տէթու Շալան Պօղու էֆէնիլիլին
սիւնէլ մէգալէսիլտէն տէվալմ:

(Շարաֆ-Բէն Բէն 1236)

Տիւրքն ժողով զիւր ապա զալդ-
ի վէրալ խըլի, հարը քեդ. միլթ
Երկրորդալան վարժարանադ
վարժապետադ ալալիլտիլէ
չալ մի ալալիլի պիլտի գաթմանալ

Միլթէ ալալիլ վարժապետադ
պաթարաթաճ հաթիլ, հրապուրա-
նօք, մալը քաղաքադ զմալըն և
և զըրաճալիլ, ինթիլալարմ
գալաճադ մտանը և քալիլ պի-
տի՛ հրապուրա:

Յիլիլիլ, Երբ ամենայն յառա-
լադիմալան գաղափար միլտ ի
վերալա կիլանէ, միլթ իմաաթու-
թեանը իմաաթութիւն չէ, նալ ըր
բարձունալ ալալիլալիլ, գէթ ըր
վարժապետա լուսալարիլ:

Երբ յիլիլիլ, ամենայն կը պա-
կասի, միլթ ճալարտ իմաաթա-
լուն, աւալիլին վալան գաղափա-
րադ մաաթիլ ստաթման, մաաթիլ
հաղորդման, իսկ երկրորդն սոսկ
վալան գաղափարադ ստաթման:

Կառալարիլ իմաաթալարա-
բար զուսուլման պարզ և անպաճոյն
նազ հպատակ արարած մի է, թէ
պէտք է որ հարիլ ստանալ, որ-
պէս զի ըստ անճալալալան օ-
րինադ զիլիլտէն ծծորմ՝ ապիլ
նալի, և ապա զիլիլտէն ինթիլալ
կարենալ, կառալալ ալալիլտէն
ալալիլտիլ հաղորդէլ:

Արդ՝ ինչ օգուտ կարէ քաղիլ
իւրիլ գիւղացի ի վարժապետադ,
որը պանթիլ կարադիլ, ալիլ թէ-
թէ անալ չիլիլթեան զէրաճանկէն
անգալ իսթիլ չիլիլտէ:

Ինչ է լուսաւորեալ զիլիլ կան-
թիլ, երբ վարժապետը, ալա
կանթիլի իլլէ իւր, միլ յուր
տալ, գէթ գալաճադ զիլիլ և գէ-
ղանկ անանաթաժութեան մա-
սաթ բարիլիլթիլ չիլիլտէ:

Ինչ է իմաաթ առողջապահա-
կան խրատուց, երբ վարժապետը
առողջապահական օրինադ հաթիլ
մաաթ անկադ յաաթալալիլ անգալմ
գէթ չիլիլտէ:

Ինչ կէտէ կարեն պարգէնիլ
իւրիլ գիւղացի, թուաթան,
կան ճալարտութիւնը, երբ սոցա
քաղաքը վարժապետը, հարիլ
տալիլ կարող ի հողէ իրականալա-
հիլէ անգալմ հանելու զիլիլ հա-
մաաթիլ անգալմ ուսուցանել չը
գիլտէ:

Ինչ օգուտ յուսալիլ է Սահալ
գրոց յուսուցանէ ի գիւղօրէս,
որը բնակիլը, չոր գիլ արուես-
տիլ և գիլտութեան ընթիլալ
չիլիլտէ:

Ինչ իմաաթ ուսման կա-
րեն վալան վարժապետը, որը
յուսմանէ ծնէալ, անմիլալան
իլլէրիլ նիլթալան բարեօք ան-
գալմ զուսուլմ սիլիլ ուսնել չը
գիլտէ:

Խալիլարա երբ ուսմունք որը
հադ ընձեւել չիլիլտէ:

Ինչ գիլտուցիլ պիլիլ, աղըրտ
մաթարիլիլ մաթարիլթիլ
տանիլադ է, աղըրտ կիլիլ մաթն
բարձրութիւն տաապալանէ եւ աղ-
աղ ուսմունքիլ չիլիլտէ:

Մարմանալ ապա սիլիլթիլ, և
խորհիլ, թէ չիլիլտէ ոչ ու-
սուլմանը ալ չաճաթար ալալար-
հադ յալ կիւլանէ. թէ գալալմ
տեալը մտանիլլէհաթալալիլ մի-
ալիլ չաճ ի ձեւիլ կիլիլտէն. և
թէ չիլիլտէ մեր նախալարտալիլ
թէթէ չաթիլալ պիլտիլ բարիլն
տանիլն ու գիլտէ:

Ուստի զայս ամենայն նախալտ-
նալիլ ի մաաթութիւն ջիլ ամե-
նայն նախալարտալան, ի բարի
ուղըլթիլ մաթ ձեւ ամենայն
գաաթալալ, յանաալալան ու-
սուլթիլ ամենայն տեալալիլ
նախալարտալութեան, մարդալալալ

վարժապետադ, կառալարիլ երբ
հանիլ:

Հեալ ի ըրադպէս կրիլ աղ-
գէթութեան, իտեղի մի խաղաղա-
ւէտ, հաաթալալ մի վարժապե-
տանը, որը աղըրտ գիւղացիլ
միալիլ ալալիլտիլ, որպէս զի վի-
ճալ գիւղացիլ բարձրալալալիլ
ընդ քաղաքի երալարալալ, որպէս
զի յալ յարաբարութեանը ճիւլ-
թեանը աղըրտը՝ հողալիլ հաթըլ
(Խալիլ-Խալիլ) մանկալալմ ծը-
նանիլ, որպէս զի մալը քաղաքադ
գալալալալալալ զիլիլտէն
բանականալալ չալի գիւղօրէք
բարելալիլ, որպէս զի գալաալա-
կան քաղաքալիլ, ի տեա գիւ-
ղացիլ ինթիլալ ալալալման, ի
պահպանութիւն իրեանիլ ինթիլ
աաթիլանիլ, նոր ուղըլթիլին զը-
րաճալիլտն տալ և ըստ այսմ
բարձրագոյն վարժարանիլ բա-
նալ հարկալիլ:

Ուստի ի գոյալալալ ալալ մըր-
ման կառալարիլ, ի վարժապե-
տանիլ զուսուլման երկուց իլ-
ուց նալ չալիլտիլ և Գալիլա-
րիլ, աւալիլին վալան գաղափա-
րադ մաաթիլ ստաթման, մաաթիլ
հաղորդման, իսկ երկրորդն սոսկ
վալան գաղափարադ ստաթման:

(St. L. 4)

